

Öğretim Materyallerinin Öğrenme-Öğretme Sürecindeki İşlevine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Analizi

The Analysis Of The Views Of Teachers Related To The Functions Of Teaching Materials During The Teaching-Learning Process

Mehmet ŞAHİN

Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
Çankırı, Türkiye

Makalenin Geliş Tarihi: 27.02.2014

Yayına Kabul Tarihi: 30.12.2014

Özet

Bu araştırmanın temel amacı öğretim teknolojilerinin ve materyallerinin öğrenme-öğretme sürecindeki işlevine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmanın yöntemi taramaya dayalı betimsel bir surveydir. Araştırmanın çalışma grubunu Çankırı il merkezindeki (merkez ilçe) örgün ve yaygın eğitim kurumlarında görevli toplam 1029 öğretmen oluşturmuştur. Çalışma grubu kapsamında tüm alt grupların yaklaşık yarısını oluşturan toplam 512 öğretmenden veri toplanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre öğretmenler öğretim materyali olarak en çok ders kitabı ve yazılı doküman ile yazı tahtasını kullandıkları, yine öğretmenler öğretim materyallerinin en çok ilgi ve dikkat çeker, bilgiyi somutlaştırır ve öğrenciyi güdüler işlevine katıldıkları sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin öğretim materyali kullanma sıklığı ve öğretim materyallerinin işlevlerine ilişkin görüşleri arasında cinsiyet ve hizmet yılı yönünden anlamlı bir fark bulunmadığı buna karşın görev yeri ve branş yönünden anlamlı bir fark olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Öğretim teknolojisi, Öğretim materyali, Öğretim süreci

Abstract

It is aimed to determine the point of views of teachers about the functions of teaching technology and materials in teaching-learning process. The method of the research is a descriptive survey which is based on scanning. The study group of the research is generated by totally 1029 teachers who work in formal and informal education institutions in central province of Çankırı (Central Township). Under the study group, data is collected from totally 512 teachers who are half of the sub groups. According to the findings of the research, it is seen that teachers use course books and written documents and boards as teaching materials, and according to the teachers the teaching materials attract attention, embody the information and motivate the students. As a consequence, there is not a significant difference between using frequency of teachers of teaching materials and their point of views related to teaching materials in terms of gender and working years.

Keywords: Teaching technology, teaching material, teaching process

1. Giriş

Eğitimde uzun süre öğretimin temelini öğretmen ve ders kitabı oluşturmuştur. Ancak bugün teknolojik imkânlar sayesinde öğretmen ve ders kitaplarının yanı sıra birçok kaynak ya da materyalle çok ortamlı öğrenme imkânı yaratılmaktadır. Günümüzde sınıf içi çok ortamlı öğrenme imkânlarının sağlanmasında görsel ve işitsel araçlar ön plana çıkmaktadır (Yaşar, 2004). Eğitimde materyal kullanımı, etkili bir öğretim ortamı yoluyla öğrencilerin hedeflere ulaşmasında ve yürütülen programın başarılı olmasında önemli bir rol oynar. Özellikle fen ve teknoloji öğretim programlarının başarısı için eğitim sürecinde materyal kullanımı yaşamsal derecede önemlidir (Karamustafaoğlu, 2004). Sınıf içerisinde öğretim materyali zenginliği öğrencilerin güdülenmesine önemli katkılar sağlar. Görsel ve işitsel araçlarla oluşturulacak öğrenme ortamı öğretimi etkili kılar. Bu nedenle, etkili bir öğretmenden dersiyle ilgili görsel ve işitsel araçları önceden hazırlaması, bu araçları nerde ve nasıl kullanacağını çok iyi planlaması beklenir (Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2004, s.30)

Araç-gereçlerin kuramsal faydaları ne olursa olsun, bunların kullanımı belirli düzeyde bilgi ve beceriyi gerektirir (Yalın, 2004, s.97). Bu nedenle öğretmen adaylarının eğitiminde temel bilgisayar okur-yazarlığı, internet ve öğretim materyalleri hazırlama konusuna önem verilmesi gerekir (Halis, 2001, s.114). Öğretim materyalleri çağdaş teknolojiye uygun olarak hazırlanmış olsa bile öğretmenlerin etkin kullanmaması halinde beklenen düzeyde başarılı olmaz. Yeterli nitelik ve niceliğe sahip olan araç-gereçler yerinde ve zamanında kullanıldıkları takdirde, bilgiler daha kolay anlaşılmakta ve kalıcı olmaktadır (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999). Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının sınıf içinde etkin öğretim yapabilmeleri için, eğitim teknolojisi kullanımı ile ilgili becerileri kazanmaları ve bu becerileri de sınıfta etkin bir şekilde uygulamaları gerekir (Varank ve Ergün, 2005).

Hu, Clark ve Ma (2003) okullarda öğretmenlerin öğretim teknolojilerine karşı dirençli davrandıklarını belirterek bunun nedenlerini öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimlerine dayandırmıştır (Akt. Gündüz ve Odabaşı, 2004). Sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenleri sınıf ortamında öğretim materyali kullanmaktan çok ders kitabı, ünite dergisi ve karatahtayı kullanmayı tercih etmektedir (Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2004, s.70). Yazı tahtasından bilgisayara kadar sayısız araç-gereç öğretmene yardımcı olarak sunulmasına rağmen bazı öğretmenlerin elindeki basit bir aracı bile kullanmaktan çekinmektedir (Küçükahmet, 1995, s.94). Öğretmenlerin öğretim araç-gereçlerini kullanmaya karşı başarısız veya isteksiz olmasının en önemli nedeni, mezun oldukları öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim araç - gereçlerini yeterince kullanma fırsatı bulamamalarıdır. Bir diğer nedeni ise, öğretmenlerin mesleki motivasyonlarının düşük olmasına paralel olarak, yeni öğretim teknolojileri konusunda kendilerini geliştirmeye istekli olmamalarıdır (Öztürk ve Oltuoğlu, 2003).

O'Donnell (1996), bilgisayarların okullara girdiğini fakat sınıflara giremediğini belirterek bilgisayarın okullarda daha çok bilgisayar okur-yazarlığı, basit araştırma-

lar ve yönetim amaçlı kullanıldığını, sınıflarda ise öğretimi destekleyici olarak çok kullanılmadığını söylemektedir (Akt. Gündüz ve Odabaşı, 2004). Okullara birçok bilgisayar, teknolojik cihazlar ve ders yazılım programları alınmasına rağmen, bunları uygulayabilecek yetişmiş yeterli sayıda öğretmen olmaması, öğretim teknolojilerinin ve öğretim materyallerinin etkin kullanımını engellemektedir (Bacanak, Karamustafaoğlu ve Köse, 2003). Gelişen ve değişen bilim ve teknoloji karşısında sınıf öğretmenleri kendilerini bu gelişmelere göre yetiştiremedikleri ve eğitim teknolojilerini kullanma konusunda önemli eksikliklerinin olduğu söylenebilir (Yılmaz, 2007).

Öğretmenlerin öğretim teknolojileri ve materyali kullanma konusunda yapılan araştırmalar bu konuda önemli sorunların varlığını göstermektedir. Uçar (1998), yaptığı araştırmada, öğretmenlerin öğretim materyalleri kullanmanın önemini bildikleri ancak, değişen teknolojiye haberdar olmadıkları ve materyal kullanmalarının düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Dursun (1999), araştırmasında, öğretmenlerin yaklaşık üçte birinin bilgisayar kullanma konusunda kendilerini yeterli görmedikleri sonucuna ulaşmıştır. Şahin (2000), araştırmasında, sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojilerinden istenilen nitelikte yararlanamadıklarını ortaya koymuştur. Coşkun (2001), ilköğretim okullarının bir çoğunda yeteri kadar teknolojik araç-gerecin bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. İşman (2001), Sakarya ili ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin klasik öğretim materyallerinin orta seviyede, yeni teknolojilerin ise çok az seviyede kullanıldığını ortaya koymuştur.

Karlı, Gündüz, Titrek, Hamedoğlu vd. (2002) tarafından yapılan araştırmada öğretmenler ve yöneticilerin bilişim teknolojilerini kullanabilme yeterliliklerinin çok düşük olduğu görülmüştür. Başaran (2003), yaptığı araştırma sonucunda öğretmenlerin Türkçe dersinde ders kitabı ve yazı tahtasının dışında diğer öğretim materyallerini kullanma oranlarının çok düşük ve teknolojik araç gereç kullanma durumlarının yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Karamustafaoğlu (2004) yaptığı araştırmada, ilköğretim okullarında, fen ve teknoloji öğretmenlerinin materyal kullanma düzeylerinin genel olarak istenilir ölçüde olmadığı sonucuna varmıştır. Kutluca ve Birgin (2007), bilgisayar destekli öğretim materyalinin kullanımının kolay, açık ve anlaşılır olduğunu, öğrenme isteğini artırdığını, konuyu somutlaştırıp anlamayı kolaylaştırdığını saptamıştır. Gürbüz (2007) yaptığı bir çalışmada, bilgisayar destekli öğretim kapsamında geliştirilen materyalin olasılık konusuna ilksin kavramların öğretiminde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Akdağ ve Tok (2008), power point'te hazırlanmış ders materyalleri desteği ile ders işlemenin, geleneksel öğretime göre öğrenci başarısı üzerinde daha fazla etkili olduğu saptanmıştır.

Fidan (2008) yaptığı araştırma sonucuna göre, öğretmenlerin; teknolojik gelişmelere, eğitim teknolojilerine karşı geliştirdikleri tutumların olumlu olduğu, ancak öğretmenlerin eğitim teknolojilerini yeterli oranda kullanmadıkları ortaya çıkmıştır. Kazu ve Yavuzalp (2008) yaptıkları araştırmada, bilişim teknolojisi sınıfı olan okullarda öğretim yazılımları bulunmasına ve bütün alanlarda öğretim yazılımı hazırlanmış olmasına rağmen, öğretmenlerin bunlardan haberdar olmadığı ve alanları ile ilgili ya-

zılımları incelemedikleri saptanmıştır. Kahyaoğlu (2011) yaptığı bir araştırmada sınıf öğretmenlerinin fen ve teknoloji öğretiminde yeni teknolojileri öğretim sürecinde kullanma oranının düşük olduğu sonucuna varmıştır. Çakır ve Oktay (2013) yaptığı araştırmada, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun interneti ders notu hazırlamak için kullandıkları sonucuna ulaşmıştır.

Öğretim teknolojisi ve materyali ile ilgili son yıllarda yapılan araştırma sonuçları dikkate alındığında, öğretmenlerin öğrenme ve öğretme süreçlerinde öğretim teknolojileri ile öğretim materyallerinin etkin kullanımıyla ilgili önemli sorunlarının olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin öğretim materyali kullanımıyla ilgili sorunlarının belirlenmesi ve çözüm seçeneklerinin artırılması öğretimin niteliğine önemli bir katkı sağlayacağı yadsınamaz. Çünkü öğretim teknolojilerinin ve materyallerinin öğrenme-öğretme sürecindeki rolünün yadsınamayacağı bir gerçektir. Öğretim teknolojileri ve materyalleri hem öğretmenin öğretim işlevini yerine getirmesinde hem de öğrencilerin öğrenme sürecinde etkili olmasında önemli bir rol üstlenmektedir. Teknoloji ve materyalin bu önemli rolüne rağmen öğretmenlerin öğretim sürecinde etkili bir şekilde yararlanması hususunda farklı sorunlar yaşanmaktadır.

Okul, öğretmen, öğrenci ya da kullanılan teknoloji ve materyale göre sorunların görülme sıklığı, düzeyi ve niteliği farklı olabilir. Bilimsel çalışmaları yaygınlaştırarak sonuçlara etki edebilecek tüm değişkenlerin araştırılması sorunun güncel olarak çözülmesinde önemli bir katkı sağlayacaktır. Bu çalışmanın bu konuda önemli bir boşluğu gidereceği umulmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı öğretim teknolojilerinin ve materyallerinin öğrenme-öğretme sürecindeki işlevine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesidir. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- 1) Öğretmenlerin öğretim materyali kullanım sıklığı nedir?
- 2) Öğretmenlere göre öğretim materyallerinin işlevleri nelerdir?
- 3) Öğretim materyal kullanma sıklığı ve öğretim materyallerinin işlevleri öğretmenlerin demografik özelliklerine göre farklılık göstermekte midir?

2. Yöntem

Bu araştırma, öğretim materyallerinin öğrenme-öğretme sürecindeki işlevlerine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bir çalışmadır. Bu nedenle araştırmanın yöntemi taramaya dayalı betimsel bir surveydir. Tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde varolan bir durumu, olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 1991,77).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Çankırı il merkezindeki (merkez ilçe) örgün ve yay-

gın eğitim kurumlarında görevli toplam 1029 öğretmen oluşturmuştur. Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin 37'si okulöncesi eğitim, 254'ü ilköğretim, 254'ü ortaokul, 460'ı lise ve 24'ü yaygın eğitim kurumlarında görev yapmaktadır (MEM, 2013). Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin tamamına veri toplama aracı dağıtılmış ancak 512 veri toplama aracı (okul öncesi 20, ilkököl 123, ortaokul 126, lise 231 ve yaygın eğitim 12) veri işleme-yeye uygun bir biçimde dönmüştür. Böylece, çalışma grubunu oluşturan tüm alt grupların yaklaşık yarısından veri toplanmıştır. Bu büyüklükteki bir çalışma evreni, kuramsal örneklem büyüklükleri tablosuna göre % 95 güvenirlilik düzeyinde 333 öğretmenin temsil edeceği varsayılmıştır (Balci, 2005). Bu nedenle çalışma grubunu temsil edecek sayıda veri toplandığı söylenebilir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla üç bölümden oluşan veri toplama aracı geliştirilmiştir. Veri toplama aracının birinci bölümünde kişisel bilgileri kapsayan cinsiyet, görev yeri ve hizmet yılına ilişkin çoktan seçmeli sorular yer almaktadır. İkinci bölümde öğretim materyallerinin kullanım sıklığının belirlenmesi ile ilgili 15 maddelik “hiçbir zaman, çokaz, ara sıra, sıkça ve her zaman” seçeneklerinden oluşan derecelmeli “Öğretim Materyallerinin Kullanım Sıklığı Anketi” (ÖMKA) yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise öğretim materyallerinin öğrenme-öğretme sürecindeki işlevlerine ilişkin 20 maddelik “kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinden oluşan derecelmeli “Öğretim Materyallerinin Öğrenme-Öğretme Sürecindeki İşlevi Ölçeği” (ÖMİÖ) yer almaktadır. Veri toplama aracını geliştirmek için ilgili literatürden yararlanılmıştır. Ayrıca veri toplama aracının kapsam geçerliliğini belirlemek amacıyla program geliştirme ve eğitim teknolojisi alanında doktora yapmış üçer öğretim üyesinin görüşlerine sunulmuştur. Uzmanlardan alınan görüşler sonucunda bazı maddeler düzeltilmiş, bazı maddeler ise veri toplama aracından çıkartılmıştır. Uzmanların tamamı veri toplama aracındaki tüm maddelere “uygun/geçerli” görüşünü verdikten sonra veri toplama aracına son şekli verilmiştir.

Verilerin Toplanması ve İşlem

Veri toplama aracının özellikle gönüllü öğretmenler tarafından doldurulması sağlanmıştır. Elde edilen veriler; frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, yüzdelik oran, t testi ve anova ile analiz edilmiştir. Veri toplama araçlarından ÖMKA'nın kapsam geçerliğini sağlamak için uzman görüşlerinden yararlanılmıştır. ÖMİÖ'nün geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları öğretmenlerden toplanan 512 araç üzerinden faktör analizi ile yapılmıştır. Verilerin faktör analizine uygun olduğunun görülmesinin ardından veriler açımlayıcı faktör analizine tabi tutularak temel faktörler belirlenmiştir. Verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett küresellik testi ile incelenmiştir.

ÖMİÖ için KMO (0.95) ve Bartlett (7970.424, p=0.00) testleri açımlayıcı faktör analizinin yapılabileceğini göstermiştir. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin

tek faktörden oluştuğu görülmektedir ve bu faktör ölçeğe ilişkin toplam varyansın **%60.64'ünü** açıklamaktadır. Ölçek maddelerine ilişkin faktör yükleri ise **0.53 ile 0.72** arasında değişmektedir. Ölçekte yer alan maddelerin madde ayırt edicilik indekslerine bakıldığında da **0.95 ile 0.96** arasında olduğu görülmektedir. Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları kapsamında yapılan analizler sonucunda, Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı **0.96** olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkarak ÖMİÖ ölçeğinin mevcut araştırma kapsamında kullanılabilir ve geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğuna karar verilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler değerlendirilirken veri toplama aracının birinci bölümünde yer alan bağımsız değişkenler için frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, yüzdelik oran hesaplamaları yapılmıştır. Veri toplama aracının ikinci ve üçüncü bölümündeki her bir maddenin ağırlıklı ortalaması hesaplanırken $(5-1=4 \quad 4/5 = 0.8)$ formülü uygulanmış her bir seçeneğin puan aralığı 0,8 olarak bulunmuştur. Böylece “hiçbir zaman” ve “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğinin puan aralığı 1.00-1.80, “çokaz” ve “katılmıyorum” seçeneğinin puan aralığı 1.81-2.60, “ara sıra” ve “kararsızım” seçeneğinin puan aralığı 2.61-3.40, “sıkça” ve “katılıyorum” seçeneğinin puan aralığı 3.41-4.20, “her zaman” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneğinin puan aralığı ise 4.21-5.00 olarak belirlenmiştir. Elde edilen bulgular buna göre yorumlanmıştır. Öğretmenlerin veri toplama aracıda yer alan maddelere verdikleri yanıtların cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için t testi uygulanmıştır. Öğretmenlerin görev yeri ve hizmet yılına göre öğretim materyali kullanma sıklığına ve öğretim materyallerinin öğretim sürecindeki işlevlerine ilişkin görüşlerin farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için ise grupların normal dağılım özelliği taşıması nedeniyle Kruskal Wallis-H testi uygulanmıştır. Gruplar arası farklılığı belirlemek için de ikili grup karşılaştırmalarından birisi olan Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde hata payı üst sınırı 0.05 kabul edilmiştir.

3. Bulgular

Öğretmenlerin öğretim materyali kullanma sıklığı ve öğretim materyallerinin işlevlerine yönelik görüşleri ayrı tablolar halinde ele alınmıştır. Öğretmen görüşlerine göre öğretim materyallerinin kullanma sıklığına ilişkin bulgular tablo1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmenlerin Öğretim Materyali Kullanım sıklığı

	Öğretim Materyali	Kullanım sıklığı	
		$\bar{X}$	Ss
1.	Ders Kitabı ve Yazılı Doküman	4,23	1,08
2.	Yazı Tahtası	4,10	1,13
3.	Bilgisayar ve Tablet	3,22	1,31
4.	Fotoğraf, Resim, Afiş ve Poster	3,18	1,23
5.	Tablo, Grafik, Şema ve Levha	3,02	1,28
6.	Gerçek Eşya	2,93	1,32
7.	İnternet	2,83	1,42
8.	Harita ve Kavram Haritası	2,78	1,37
9.	Maket ve Model	2,74	1,33
10.	Projektör	2,53	1,48
11.	Elektronik Tahta	2,14	1,50
12.	Video	1,81	1,20
13.	Teyp-Plak	1,48	0,95
14.	Televizyon	1,47	0,91
15.	Tepegöz	1,41	0,89

Tablo 1'deki bulgulara göre; öğretmenlerin ders kitapları ve yazılı dokümanlardan her zaman, yazı tahtasından ise sıkça yararlandıkları görülmektedir. Öğretmenlerin bilgisayar ve tablet, fotoğraf, resim, afiş ve poster, tablo, grafik, şema ve levha, gerçek eşya, internet, harita ve kavram haritası, maket ve modelden ara sıra yararlandıklarını belirtmişlerdir. Yine aynı tablodan öğretmenlerin projektör, elektronik tahta, videodan çok az düzeyde yararlandıkları, teyp-plak, televizyon ve tepegözden ise hiçbir zaman yararlanmadıkları anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin, en sık kullandığı öğretim materyallerinin ders kitabı ve yazılı doküman, yazı tahtası, bilgisayar ve tablet olduğu görülmektedir. En az kullandığı öğretim materyalleri ise teyp ve plak, televizyon ve tepegöz olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmenlere göre öğretim materyallerinin işlevleri ile ilgili bulgular tablo2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlere Göre Öğretim Materyallerinin İşlevleri

Öğretim Materyallerinin İşlevleri	$\bar{X}$	Ss
1. İlgi ve dikkat çeker	4,47	0,73
2. Bilgiyi somutlaştırır	4,36	0,80
3. Öğrencileri güdüler	4,33	0,79
4. Dersi eğlenceli kılar	4,30	0,89
5. Etkin katılımı sağlar	4,25	0,83
6. Hedeften haberdar eder	4,24	0,81
7. Önbilgileri hatırlatır	4,23	0,83
8. İşaret ve ipucu görevi yapar	4,20	0,81
9. Bilgiyi tekrar etme fırsatı yaratır	4,20	0,88
10. Öğrenilen bilgileri kalıcı hale getirir	4,17	0,84
11. Yaşamla ilişki kurma fırsatı verir	4,11	0,87
12. Dönüt ve düzeltme imkânı sağlar	4,08	0,89
13. Bireysel öğrenme fırsatı sağlar	4,02	0,91
14. Zamanı etkili kullanma imkânı verir	4,02	0,94
15. Üst düzey beceri kazandırır	3,99	0,93
16. Sınıf içi iletişimi artırır	3,99	0,93
17. İşbirliği yapma ortamı hazırlar	3,97	0,90
18. Araştırma yapmaya teşvik eder	3,92	0,98
19. Derste disiplin sorunlarını önler	3,79	1,05
20. Sınıf yönetimini kolaylaştırır	3,62	1,13

Tablo 2'deki bulgulara göre; öğretmenler öğretim materyallerinin işlevlerinden ilgi ve dikkat çeker, bilgiyi somutlaştırır, öğrencileri güdüler, dersi eğlenceli kılar, etkin katılımı sağlar, hedeften haberdar eder, önbilgileri hatırlatır maddelerine kesinlikle katıldıkları görülmektedir. Öğretmenler, öğretim materyalleri ile ilgili işaret ve ipucu görevi yapar, bilgiyi tekrar etme fırsatı yaratır, öğrenilen bilgiyi kalıcı hale getirir, yaşamla ilişki kurma fırsatı verir, dönüt ve düzeltme imkanı sağlar, bireysel öğrenme fırsatı verir, zamanı etkili kullanma imkanı verir, üst düzey beceri kazandırır, sınıf içi iletişimi artırır, işbirliği yapma ortamı hazırlar, araştırma yapmaya teşvik eder, derste disiplin sorunlarını önler, sınıf yönetimini kolaylaştırır maddelerine ise katıldıklarını belirtmektedirler.

Bu bulgulara göre öğretmenler ölçekte yer alan ilk 6 maddeye kesinlikle katıldıklarını diğer maddelere ise katıldıklarını belirtmektedirler. Bu bulgular, öğretmenlere göre ölçekte yer alan tüm maddelerin öğretim materyallerinin işlevi olduğunu göstermektedir. Öğretmenler, öğretim materyalleri ilgi ve dikkat çeker, bilgiyi somutlaştırır ve öğrenciyi güdüler işlevine en çok, araştırma yapmaya teşvik eder, derste

disiplin sorunlarını önler ve sınıf yönetimini kolaylaştırır işlevine en az düzeyde katıldıkları görülmektedir. Öğretmenlerin öğretim materyali kullanma sıklığı ile öğretim materyallerinin işlevine yönelik görüşlerinin cinsiyete göre karşılaştırılması ile ilgili bulgular tablo3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerin Öğretim Materyali Kullanma Sıklığı İle Öğretim Materyallerinin İşlevine Yönelik Görüşlerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Görüşler	Değişkenler	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Öğretim materyali kullanma	Erkek	261	39,84	8,40	510	-0,11	0,91*
	Kadın	251	39,92	8,59			
Öğretim materyallerinin işlevi	Erkek	261	81,39	12,54	510	-1,54	0,12*
	Kadın	251	83,19	13,89			

* $p > 0.05$

Tablo 3’de yer alan t testi sonuçları incelendiğinde, öğretmenlerin öğretim materyali kullanma sıklığı ve öğretim materyallerinin işlevine ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir.

Öğretmenlerin öğretim materyali kullanma sıklığı ve öğretim sürecinde öğretim materyallerinin işlevlerine ilişkin görüşleri arasında görev yerlerine göre anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için Kruskal-Wallis H testi yapılmıştır. Bu analizden elde edilen sonuçlar Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Öğretim Materyali Kullanma Sıklığı İle Öğretim Materyallerinin İşlevine Yönelik Görüşlerinin Görev Yerlerine Göre Karşılaştırılması

Yeterlilikler	Değişkenler	N	Sıralar Ort.	Ss	Sd	Kruskal Wallis H		Anlamlı Fark (Mann Whitney U Testi)
						X ²	P	
Öğretim materyali kullanma	Okul öncesi	20	407,93	3,9	4	89,52	0.00**	OÖ-İÖ, OÖ-O
	İlkokul	123	328,00	24,0				OÖ-L, OÖ-YE
	Ortaokul	126	274,95	24,6				İÖ-L, O-L
	Lise	231	197,51	45,1				
	Yaygın eğitim	12	213,00	2,3				
Öğretim materyallerinin işlevi	Okul öncesi	20	354,93	3,9	4	29,82	0.00**	OÖ-O, OÖ-L
	İlkokul	123	302,79	24,0				İÖ-O, İÖ-L
	Ortaokul	126	248,49	24,6				
	Lise	231	229,81	45,1				
	Yaygın eğitim	12	215,83	2,3				

** $p < 0.05$, OÖ = Okul Öncesi, SÖ = Sınıf Öğretmeni, O = Orta Okul, L = Lise, YE = Yaygın Eğitim

Tablo 4’de yer alan, öğretim materyali kullanma ve öğretim materyallerinin işlevleri öğretmenlerin görev yerleri yönünden kıyaslanmasına ilişkin Kruskal-Wallis H testi incelendiğinde; öğretim materyali kullanma ve öğretim materyallerinin işlevlerine göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Gruplar arasındaki bu farklılığı belirlemek için mann whitney-u testi yapılmıştır. Uygulanan Mann Whitney-U testi sonucunda, öğretim materyali kullanma sıklığında okulöncesi eğitim öğretmenleri ile ilkokul, ortaokul, lise ve yaygın eğitim öğretmenleri arasında, ilkokul öğretmenleri ile ortaokul ve lise öğretmenleri arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Öğretim materyallerinin işlevlerinde okulöncesi eğitim öğretmenleri ile ortaokul ve lise öğretmenleri arasında, ilkokul öğretmenleri ile ortaokul ve lise öğretmenleri arasında anlamlı farklılıkların olduğu ortaya çıkmıştır. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretim materyali kullanma sıklığını ve öğretim materyallerinin işlevlerini belirlemede okulöncesi öğretmenlerin daha çok etkili oldukları ifade edilebilir.

Öğretmenlerin öğretim materyali kullanma sıklığı ve öğretim sürecinde öğretim materyallerinin işlevlerine ilişkin görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için Kruskal-Wallis H testi yapılmıştır. Bu analizden elde edilen sonuçlar Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Öğretim Materyali Kullanma Sıklığı İle Öğretim Materyallerinin İşlevine Yönelik Görüşlerinin Hizmet Süresine Göre Karşılaştırılması

Yeterlikler	Değişkenler	N	Sıralar Ortalaması	Ss	Sd	Kruskal Wallis H	
						X ²	P
Öğretim materyali kullanma	0-10 Yıl	170	260,96		2	0,23	0,89*
	11-20 Yıl	224	254,00				
	21 ve Üstü	118	254,83				
Öğretim materyallerinin işlevi	0-10 Yıl	170	261,16		2	1,23	0,54*
	11-20 Yıl	224	248,46				
	21 ve Üstü	118	265,06				

* $p > 0.05$

Tablo 5’de yer alan, öğretim materyali kullanma ve öğretim materyallerinin işlevleri öğretmenlerin hizmet süreleri yönünden kıyaslanmasına ilişkin Kruskal-Wallis H testi incelendiğinde; öğretim materyali kullanma ve öğretim materyallerinin işlevlerine göre farkların anlamlı olmadığı görülmektedir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında 0-10 yıl hizmeti olanlar öğretim materyali kullanma sıklığını ve 21 ve üstü hizmeti olanlar öğretim materyallerinin işlevlerini belirlemede daha çok etkili oldukları söylenebilir.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneri

Bu araştırmada, öğretmenlerin öğretim sürecinde öğretim materyali kullanma sıklığı ve öğretim materyallerinin işlevlerine ilişkin görüşleri ile ilgili bulgular elde edilmiştir. Öğretmenler öğretim sürecinde ders kitabı ve yazılı dokümanlardan her zaman, yazı tahtasından da sıkça yararlanmışlardır. Ders kitaplarının ve yazı tahtasının öğretim sürecinde en çok kullanılan öğretim materyali olması ülkemizde halen geleneksel eğitim ya da öğretmen merkezli eğitim uygulamasının devam ettiğini göstermektedir. Ülkemizde olduğu gibi diğer ülkelerde de ders kitapları okullarda kullanılan temel materyallerden biridir (Kılıç ve Seven, 2008). Çağdaş bilgi ve iletişim teknolojisinin gelişmesi sonucunda, öğrenme sürecinde ders kitaplarından yararlanma oranını azalmış olmakla birlikte yine de en çok kullanılan kaynak olma özelliğini devam ettirmektedir. Kitap, sınıfta öğretmen ve yazı tahtasından sonra en sık başvurulan araçtır (Coşkun, 1996). Ders kitabı, öğretmen ve yazı tahtası ile birlikte verilen tüm bilginin % 99’unu ileten bir ortamdır (Alkan, 1997). Öğrenciler sınıfta zamanlarının yaklaşık yüzde 80’ini ders kitapları ve ders kitaplarıyla ilgili etkinliklere harcamaktadır. İlköğretim öğrencilerinin ödevlerini yaparken yararlandıkları kaynaklar arasında ilk sırayı ders kitapları almaktadır (Kuzu ve Yıldırım, 2008).

Öğretmenlerin projektör, elektronik tahta ve videodan çok az düzeyde yararlandıkları, teyp, plak ve tepegözden ise hiç yararlanmadıkları ortaya çıkmıştır. Günümüzde elektronik tahta ve bilgisayarın yaygınlaşması tepegöz, teyp ve plakin kullanılmasını azaltmıştır. Ancak televizyon ve akıllı tahtadan yeterince yararlanılmaması oldukça düşündürücüdür. Merkez okullarında görevli öğretmenlerin elektronik tahtadan sıkça yararlanmaları beklenirken çok az yararlanmaları dikkat çekicidir. Teknolojiyi eğitim sürecinde etkin bir şekilde kullanmayan bir öğretmenin geleceğin neslini yetiştirmesi ve toplumsal kalınmaya katkı sağlaması beklenemez. Günümüzde bilim ve teknolojiye yapılan yatırım, ülkelerin gelecekleri açısından en değerli yatırım haline gelmiştir (Çalışır ve Gülmez, 2010). Ülkelerin kalkınmasını sağlayacak olan nitelikli insan gücünü yetiştirmede öğretmenlere büyük bir sorumluluk düşmektedir (Geçer, 2010). Araştırmada öğretmenlerin teknoloji ürünü öğretim materyallerinden sıkça yararlandıkları saptanmıştır. Zaman ve teknoloji değişikliklerine rağmen halen geleneksel uygulamaların devam ettiği görülmektedir.

Öğretmenler öğretim materyallerinin “ilgi ve dikkat çeker” işlevine en çok düzeyde, “işbirliği yapma ortamı hazırlar” işlevine de en az düzeyde katılmaktadırlar. Demirel (2002), öğretme-öğrenme süreçlerinde öğretim teknolojilerini kullanımı, konunun daha etkili sunulmasına yardımcı olduğunu, öğretimi daha zevkli ve anlamlı hale getirdiğini belirtmektedir. Karamustafaoğlu (2004) araştırmasında öğretmenlerin yaklaşık 2/3’ü okullarındaki olanaksızlıklara rağmen kendi imkânları doğrultusunda öğretim materyali sağladıklarını, ancak diğer öğretmenlerin bu konuda hiçbir çaba göstermediklerini belirtmiştir. Bu sonuç, azımsanmayacak sayıdaki öğretmenlerin kendilerini geliştirmeye ve öğretim materyali konusundaki yetersizliklerini gidermek için sorumluluk almaya özen göstermediklerini düşündürmektedir.

Öğretmenlerin öğretim materyali kullanma sıklığı ve öğretim materyallerinin işlevlerine ilişkin görüşleri cinsiyete göre karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Çakır ve Oktay (2013) yaptığı çalışmada kadın öğretmenlerin teknolojiye karşı tutum ortalamalarının erkek öğretmenlerin tutum ortalamalarına göre yüksek olduğu, ancak kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin teknolojiyi kullanma konusunda gruplar arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna varmıştır. Erdemir, Bakırcı, Eydurdu vd. (2009) yaptığı bir çalışmada ise öğretmen adaylarının bilgisayar, internet ve teknolojiyi öğretimde kullanabilme konusundaki özgüvenleri cinsiyete göre birkaç maddede farklı çıkmıştır. Kadın öğretmen adaylarının kavram, zihin ve bilgi haritaları ile programlı öğretim materyalinde, erkek öğretmen adaylarının ise öğretimsel amacına uygun materyal seçmede ve hazırlamada daha iyi olduğu sonucuna varılmıştır. Akpınar ve Turan (2002) yaptıkları bir çalışmada ise ilköğretim okullarında, fen ve teknoloji derslerinde erkek öğretmenler, kadın öğretmenlere göre daha fazla öğretim materyali kullandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar, öğretmenlerin cinsiyeti ile öğretim materyali kullanma sıklığı arasında tutarlı bir sonuç olmadığını göstermektedir.

Öğretmenlerin öğretim materyali kullanma sıklığı ve öğretim materyallerinin işlevlerine ilişkin görüşleri görev yerlerine göre karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Özellikle okulöncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin görüşleri ile diğer kurumlarda çalışan öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı farkın çıkması araştırma sonuçlarının doğruluğunu kanıtlayıcı niteliktedir. Öğretim materyali kullanma ve öğretim materyallerinin işlevleri ile ilgili okul kademeleri arasında görüş farklılıklarının olması, kullanılan öğretim materyallerinin ve işlevlerinin kademelere göre değişiklik göstermesinden kaynaklanabilir. Gökdaş (1998) teknoloji ile öğretim sürecini bütünleştirmek için öğretmen yetiştiren kurumlarda yeterli sayıda derslerin bulunmadığını ve var olan derslerin ise bu amaca yönelik olmadığını belirtmiştir. Demetriadis, Barbas, Molohides vd. (2003) öğretmenlerin bildikleri öğretim yöntemleri ile bilgi ve iletişim teknolojilerini bütünleştiremediklerini, bunu sağlamak için desteklenmeleri ve eğitilmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Karamustafaoğlu'nun (2004) yaptığı çalışmada eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin eğitim yüksekokulu ve fen edebiyat fakültesi mezunlarına göre daha fazla öğretim materyali kullandıkları sonucuna ulaşmıştır.

Büyük ve Erol (2008) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin teknolojik gelişmeleri takip etme ve bunları kendi alanlarına uygulama konusunda yetersiz oldukları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca bu yetersizlikleri gidermek için Milli Eğitim Bakanlığı'na düzenlenen hizmet içi eğitim seminerlerinin nitelik ve nicelik olarak ihtiyaca cevap vermediği saptanmıştır (Akt. Çakır ve Oktay, 2013). Birkök ve Vuranok (2010) yaptıkları çalışmada, öğretmenler üniversiteden edindikleri bilginin bir kısmını zamanla unuttuklarını ve mezuniyet sonrası üretilen yeni bilgilere de sistematik bir şekilde ulaşamadıklarını belirtmişlerdir (Akt. Çakır ve Oktay, 2013). Akpınar ve Turan (2002) yaptıkları çalışmada öğretmen okulu ile eğitim yüksekokulu mezunu öğretmenler, eğitim fakültesi ile eğitim fakültesi harici bir lisans mezunu öğretmenlere göre daha fazla materyal kullandıkları sonucu çıkmıştır (Akt. Karamustafaoğlu, 2004). Araştırma sonuçları dikkate alındığında öğretmenlerin mezun olduğu okul, branşı, görev yeri ve atandığı okul türü öğretim materyali kullanma durumunu etkilediği görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin mezun olduğu okul, atandıkları branş ve görev yerlerini etkilediği için öğretim materyali kullanımına yönelik görüş ve becerileri etkilemesi doğaldır. Çünkü okul türü ve kademesine göre öğretim materyalleri değişmektedir.

Öğretmenlerin öğretim materyali kullanma sıklığı ve öğretim materyallerinin işlevlerine ilişkin görüşleri hizmet sürelerine göre karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Hizmet yıllarına göre anlamlı bir fark olmaması dikkat çekici bir sonuçtur. Çünkü öğretim sürecinde öğretim materyali kullanılması belli bir hazırlık aşamasına dayanmaktadır. Bu hazırlık aşamasında yapılacak iş ve işlemler için bilgi, beceri ve istek önemli bir rol oynar. Bu bağlamda mesleki deneyimin materyal kullanma sıklığını ve materyallerin işlevlerine ilişkin görüşleri etkileyeceği düşünülebilir. Ancak Karamustafaoğlu (2004) yaptığı çalışmada Fen ve teknoloji öğretmenlerinin materyal kullanma düzeyleri ile mesleki deneyimleri arasında an-

lamalı bir fark olmadığını saptamıştır. Bu sonuçlar arasındaki tutarlılık, öğretmenlerin öğretim materyali kullanma sıklığı ve öğretim materyallerinin işlevlerine ilişkin görüşleri ile hizmet süreleri arasında anlamlı bir farkın olmadığını düşündürmektedir.

Sonuç olarak, öğretmenler öğretim sürecinde geleneksel öğretim materyallerinden daha sık yararlanmaktadır. Öğretim materyallerinin işlevleri konusunda öğretmenler yeterli bilgi ve farkındalık düzeyine sahiptir. Öğretim materyali kullanma ve işlevleri ile ilgili görüşlerin cinsiyete ve hizmet yılına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ancak öğretmenlerin öğretim materyali kullanma ve işlevi ile ilgili görüşleri arasında görev yeri ve bransa göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bu sonuçlar kapsamında öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı çağdaş öğretim materyallerinden yararlanmaları için hizmetiçi eğitim etkinlikleri düzenlenmeli ve fiziki kaynaklar etkili kullanılmalıdır. Öğretim materyallerinin etkin kullanımına yönelik araştırmalar daha geniş kapsamlı olarak yapılmalı ve elde edilen sonuçlar değerlendirilmelidir.

5. KAYNAKLAR

- Akdağ, M. ve Tok, H. (2008). Geleneksel Öğretim İle Powerpoint Sunum Destekli Öğretimin Öğrenci Erişimine Etkisi. *Eğitim ve Bilim*. 33 (147), 26-34.
- Akkoyunlu, B. (2002). Educational Technology in Turkey: Past, Present and Future. *Educational Media International*, 39 (2), 165-174.
- Alkan, C. (1997). *Eğitim Teknolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bacanak, A., Karamustafaoğlu, O. ve Köse, S. (2003). Yeni Bir Bakış: Eğitimde Teknoloji Okuryazarlığı. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. (14), 191-196.
- Balci, A. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: PegemA.
- Başaran, M. (2003). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıflarda Öğretmenlerin Türkçe Derslerinde Öğretim Materyalleri Kullanma Durumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara
- Büyükkaragöz, S. ve Çivi, C. (1999). *Genel Öğretim Metotları*. (10.Baskı). İstanbul: Beta Basın Yayım Dağıtım.
- Coşkun, H., Kaya, İ. ve Kuglin, J. (1996). *Türkiye ve Almanya'da İlköğretim Ders Kitapları*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Çakır, R. ve Oktay, S. (2013). Bilgi Toplumu Olma Yolunda Öğretmenlerin Teknoloji Kullanımları. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, (30), 35-54.
- Çalışır, M. ve Gülmez, A. (2010). Teknoloji Politikaları Çerçevesinde Ekonomik Gelişim: Türkiye – Güney Kore Karşılaştırması. *Akademik İncelemeler Dergisi*. 5(1), 23-55.
- Demetriadis, S., Barbas, A., Molohides, A. vd. (2003). Cultures in Negotiation: Teachers' Acceptance/Resistance Attitudes Considering the Infusion of Technology into Schools. *Computers and Education*. 41 (1), 19-37.
- Demirel, Ö. (2002). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. Ankara: PegemA
- Demirel, Ö., Seferoğlu, S.S., Yağcı, E. (2004). *Öğretim teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: PegemA.

- Erdemir, N., Bakırcı, H. ve Eyduran, E. (2009). Öğretmen Adaylarının Eğitimde Teknolojiyi Kullanabilme Özgüvenlerinin Tespiti. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 6(3), 99-108.
- Fidan, N.K. (2008). İlköğretimde Araç Gereç Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim*, 1 (1), 48-61.
- Geçer, A.K. (2010). Teknik Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojisi ve Materyal Geliştirme Dersine Yönelik Deneyimleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 1-25.
- Gökdaş, İ. (1998). "Bilgisayar Eğitimi Öğretim Teknolojisi", *VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 9-11 Eylül, Konya*.
- Gündüz, Ş. ve Odabaşı, F. (2004). Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, TOJET. 3(7), 1303-6521.
- Gürbüz, R. (2007). Bilgisayar Destekli Öğretimin Öğrencilerin Kavramsal Gelişimlerine Etkisi: Olasılık Örneği. *Avrasya Eğitim Araştırmaları Dergisi*, (28), 75-87.
- Halis, İ. (2001). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Konya: Mikro Yayınları.
- İşman, A. (2002). Sakarya İli Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojileri Yönündeki Yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 1(10), 1303-6521.
- İşman, A. (2005). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme* (1. Baskı). Ankara: PegemA.
- Kahyaoğlu, M. (2011) İlköğretim Öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji Dersinde Yeni Teknolojileri Kullanmaya Yönelik Görüşleri. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 79-96.
- Karamustafaoglu, O. (2004) Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretim Materyallerini Kullanma Düzeyleri: Amasya İli Örneği. *AÜ. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 90-101.
- Karasar, N. (1991) Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Sanem Yayınları.
- Karslı, M.D., Gündüz, H.B., Titrek, O., Hamedoğlu, M.A. (2001). Eğitim Yöneticileri ve Öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerini Kullanma Düzeyleri ve Bilişim Teknolojilerinden Yararlanmalarını Engelleyen Nedenler. *Saü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, (4), 176-188.
- Kazu, İ.Y. ve Yavuzalp, N. (2008). Öğretim Yazılımlarının Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 110-126.
- Kılıç, A. ve Seven S. (2008) *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: PegemA.
- Kline, R.B. (2005). Principles and practice of structural equation modeling (2.Edition). New York: The Guilford Press.
- Kutluca, T. ve Birgin, O. (2007). Doğru Denklemi Konusunda Geliştirilen Bilgisayar Destekli Öğretim Materyali Hakkında Matematik Öğretmeni Adaylarının Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(82), 81-97.
- Kuzu, A. ve Yıldırım Y. (2008). *Bilişim Teknolojileri Öğretim Programına Yönelik Hazırlanmış Öğretmen Kılavuz ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Uygunluğuna İlişkin Bilgisayar Öğretmenlerinin Görüşlerinin Belirlenmesi*. VIII. Uluslar Arası Eğitim Teknolojileri Konferansı, Eskişehir.
- Küçükahmet, L. (1995). *Öğretim İlke ve Yöntemleri (6 Baskı)*. Ankara: Gazi Büro Kitapevi.
- MEM. (2013). Çankırı Milli Eğitim Müdürlüğü İstatistikleri.
- Öztürk, C. ve Oltuoğlu, R. (2003). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler ve Yazılı Materyaller* (2. Baskı). Ankara: PegemA.

- Şahin T.Y. ve Yıldırım, S. (1999). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Ankara: Anı Yayınevi.
- Şahin, M. (2000). *Sınıf Öğretmenlerinin, Öğretim Sürecinde Eğitim Teknolojileri ve Uygulamalarına İlişkin Etkinlikleri Yerine Getirirken Karşılaştıkları Problemler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Şahin, M. (2010). *Öğretim Yöntem ve Teknikleri*. Ankara: Yaklaşım Yayınları.
- Uçar, M. (1998). *İlköğretimde Ders Araç Gereçleri Kullanımı Konusunda Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Varank, İ. ve Ergün, S. S. (2005). Eğitim Teknolojisi ve Materyal Geliştirme Yeterliliklerinin Belirlenmesi ve Eğitim Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Bu Yeterlilikle Sahip Olma Derecelerinin İncelenmesi İçin Bir Araştırma Önerisi. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi 14. Sempozyumu*, (1), 838-840. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli
- Yalın, H. İ. (2004). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme* (13. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: *Learning is permanent and effective as long as the learning environment appeals to many sense organs. Especially using new Technologies, learning environment will be enriched. Teachers are in struggle for transmission of the information to the students by using the effective methods based on technology day by day (Isman, 2005). Besides the gains for students, the most important standard in choosing learning material is relativity for students. In another words, it is conformity to the needs of students (Demirel, Seferoğlu, Yağcı, 2004). According to these explanations, in choosing, using and developing of learning materials, the basic criteria are educational value. Only one teaching material may not service for all targets of the course. For different teaching targets, different teaching materials should be chosen and applied.*

The most important function of the teaching materials during the learning-teaching process is making the teaching-learning process successful. In another words, the basic target of the teaching material is providing effective and permanent learning. The teaching material which is the important element of increasing the qualification of education make learning easier during the teaching-learning process and used for permanent and effective learning. The teaching materials trigger studying courses of students by motivating them; provide opportunity for accessing and evaluating of information (Akkoyunlu, 2002). The teaching material makes communication in teaching process easier, prevents forgetting and gives chances for active access. It removes the stuffiness and monotony, makes education productive and economic. Directs the students to the activities in and out of school, increases the attention, prevents the problems of physical environment, and decreases the effects of physical and mental problems (Şahin, 2010).

Purpose: *The basic target of this research is determining the point of views of teachers related to the functions of teaching Technologies and materials during the process of teaching-learning.*

Method: The method of the research is a descriptive survey which is based on scanning. The study group of the research is generated by totally 1029 teachers who work in formal and informal education institutions in central province of Çankırı (Central Township). In this research group, 37 of teachers are from preschool education, 254 of them are from primary education, 254 of them are from secondary school, 460 of them are from high schools and 24 of them are from informal education institutions. To all of the teachers in this group, the data collection tool is separated, but 512 data collection tool turn back. Thus, approximately from half of the sub groups of the research group is collected.

The data collection tool which is developed for collecting the data of the research has three main parts. In the first part, personal information, in second part usage frequency of teaching materials (OMKA), in third part the questions related to functions of teaching materials (OMIO) take place. In order to determine the content validity, point of views of three lecturers who have doctorate degree from each of the program developing and education technology. The validity of OMIO is followed by factor analysis. The conformity of data to factor analysis is analysed by Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) parameter and Bartlett globalism test. The reliability study of OMIO is calculated by Cronbach Alpha internal consistency parameter. Based on the results received, it is accepted that the data collection tool is valid and reliable evaluation instrument in the scope of current research. In the analysis of data, frequency, arithmetical average, standard deviation, percentage rate, t-test and anova calculations are made.

Findings: According to the findings of the research, teachers state that they use course books and written documents and board as teaching materials. However, they state that they do not use tape, record, television and Cyclops. It is determined that teachers mostly agree with that the teaching materials take attention, embody information and motivate students, they least agree with that the materials direct them researches, prevent the discipline problems and make easier the classroom management. The usage frequency of teaching materials of the teachers and their point of views related to teaching materials do not indicate significant difference according to gender and working years. It is seen that there is a significant difference among the point of views of teachers related to usage of teaching material and functions of them from the view of working places and branches. It is accepted that this difference among the groups is generally rise from all sub groups.

Discussion, Result and Suggestions: Teachers benefit from course books and written documents generally and benefit from board frequently during the teaching process. It indicates mostly using course books and boards during teaching process that still traditional education and teacher based education application continue in our country. As a result of developing of contemporary information and communication technology, during the learning process the rate of benefitting from course books decrease and they continue to be the resources from which they benefit from generally. It is seen that teachers benefit from projector, electronic boards and videos in minimum level, and they never benefit from tape, record and Cyclops. Today, by becoming widespread of using electronic boards and computers, it is normal not to use Cyclops, tape and records. But it is challenging not to benefit from television and electronic board. Teachers determine their point of view that they accept all the elements of teaching materials in teaching process and this indicate that the awareness level about functions of teaching materials is high. Teachers accept that teaching materials "take consideration" in maximum level and they

“prepare cooperation environment” in minimum level. It may be thought that teachers do not care about self-development and they are not sensitive about taking responsibilities to fulfil the needs of teaching materials in schools.

It is seen that there is not an important difference among the frequency of usage of teaching materials and views related to functions of teaching materials according to the gender and working years. This case indicates that there is not a relation among using teaching materials and the functions of them during the learning process and gender of teachers. These results indicate that teachers use technology actively during the courses but they do not follow the developing technologies and they need support and in service education in order to effective usage of these innovations. It is challenging that teacher do not have different views related to using material and their functions because the ability and desire for using materials may change according to the vocational experiences.

It is seen that there is an important difference when the usage frequency of teaching materials and the point of views related to the functions of teaching materials are compared according to working places and branches. It is determined that these differences are derived from generally all sub-groups. Especially, having an important difference between the point of views of teachers who work in preschool education institutions and of teachers who work in other institutions has a confirmative quantity for the research results. By the reason of students in preschool institutions do not know reading and writing, the education materials that teachers use in primary school, secondary school and high schools and public education institutions should be different from the preschool materials.